

Bulletin européen

Anul XIII, nr. 110

Ianuarie 1984

Noi Tracii

Fondator: Prof.Dr. Iosif Constantin Drăgan

INSCRIPTIILE ATESTATE PE CORNUL DE AUR 17 SI BAZA POTIRULUI 23, OBIECTE CE FAC PARTE DIN TEZAUURUL DE LA SIN NICOLAU MARE

Cornelia Velcescu

Scurt istoric.

Tezaurul a fost descoperit în anul 1799 de un țăran din Sân Nicolau Mare, Jud. Timiș, România, la o mică adâncime de pământ. Chiar din anul descoperirii a intrat în colecția de antichități a curții imperiale de la Viena.

Atât datarea cât și atribuirea tezaurului au devenit obiectul unor asidui cercetări și al unor controverse adesea aprige. În general toți cercetătorii au dus discuția, plecând de la puncte de vedere migraționiste. În acest cadru, tezaurul de la Sân Nicolau Mare a fost atribuit pe rând popoarelor germanice, apoi Avarilor, Bulgarilor vestici - Cutrugurii, Pecenegilor sau chiar casei regale arpadiene.

Monografia cercetătorului bulgar Nicola Mavrodinov «Le trésor Protobulgare de Nagyzentmiklos» a fost prima mare încercare de atribuire și datare a tezaurului de la Sân Nicolau Mare. El conchide că nu poate fi vorba

decât de Protobulgari care în peregrinările lor din Asia Centrală cu popasul de pe Volga și până în zona Dunării, au putut să întâlnească toate aceste culturi, să le asimileze și să le închege într-o nouă sinteză, după cum, odată ajunși la Dunăre au venit în contact cu opera de evanghelizare bizantină, putând să treacă la creștinism.

El găsește grupul anume de Bulgari care ar fi putut să trăiască în Pannonia, respectiv grupul Bulgarilor cutruguri, considerând că tezaurul de la Sân Nicolau Mare este o expresie a artei protobulgare unitare, dar cu particularități care trebuiesc atribuite Cutrugurilor.

Acceptând fără rezerve și doar cu mici diferențe de detaliu teza lui Mavrodinov, cercetătorul maghiar Andreas Alföldi «Arhaeologia Hungaria», avea să reia problema unei arte tipic protobulgare și să o extindă plecând de la analogiile cu formele tărce din Asia Centrală și până în Egipt.

Radu Florescu (Tezaur Transilvane»Ed. Meridiane, Buc. 1979), observă că, fără a căuta parelele atât de îndepărtate, aceste prețioase vestigii atestă un nivel similar și corespunzător aceluia pe care tot săpături arheologice l-au scos la iveală în statul morav, a cărui civilizație îngropată și uitată începem s-o cunoaștem abia acum și a cărui orfevrărie relevă, la analiză, interesante legături cu tezaurul.

În rezumat cam acestea sunt rezultatele cercetătorilor predecesori asupra Tezaurului de la Sân Nicolau Mare.

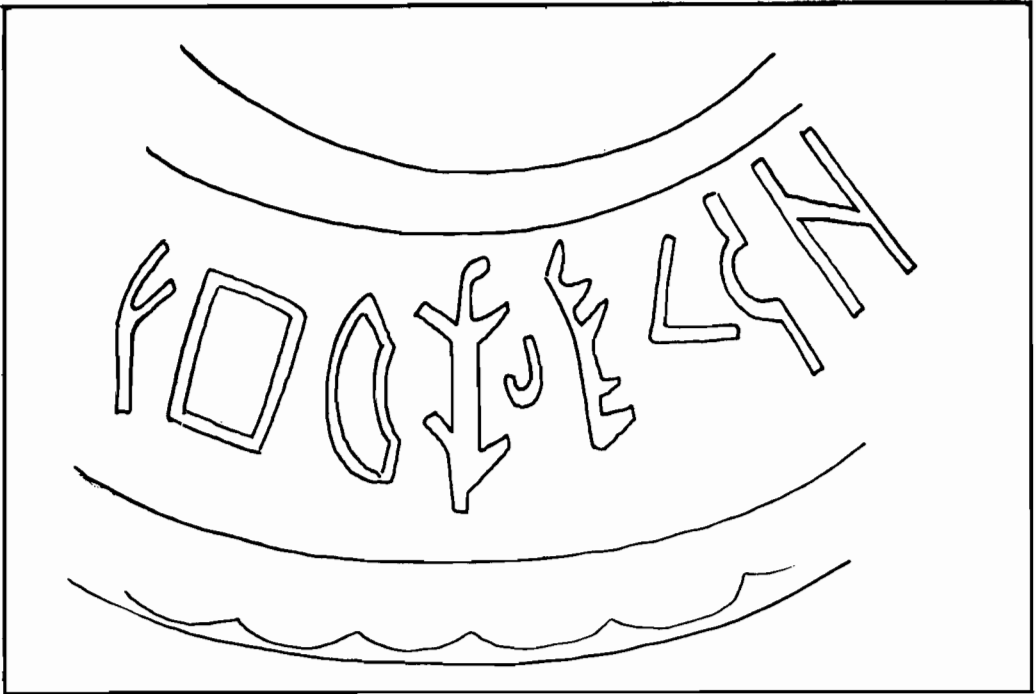
Am face o polemică inutilă să pornim în cercetările noastre viitoare de la aceste expuneri aparent muncite și documentate, care oricât am dori să pară științifice, rămân fanteziste și de domeniul arheologiei politice.

Din nefericire pentru cercetătorii care s-au lansat în asemenea teorii și din fericire pentru noi, toate vestigiile antice sunt deja datate de Strămoși, numai că noi trebuie să cunoaștem sistemul lor de datare și să-l citim. Însă, sistemul lor de datare fiind cibernetic, pentru a putea fi înțeles este necesar un curs de inițiere.

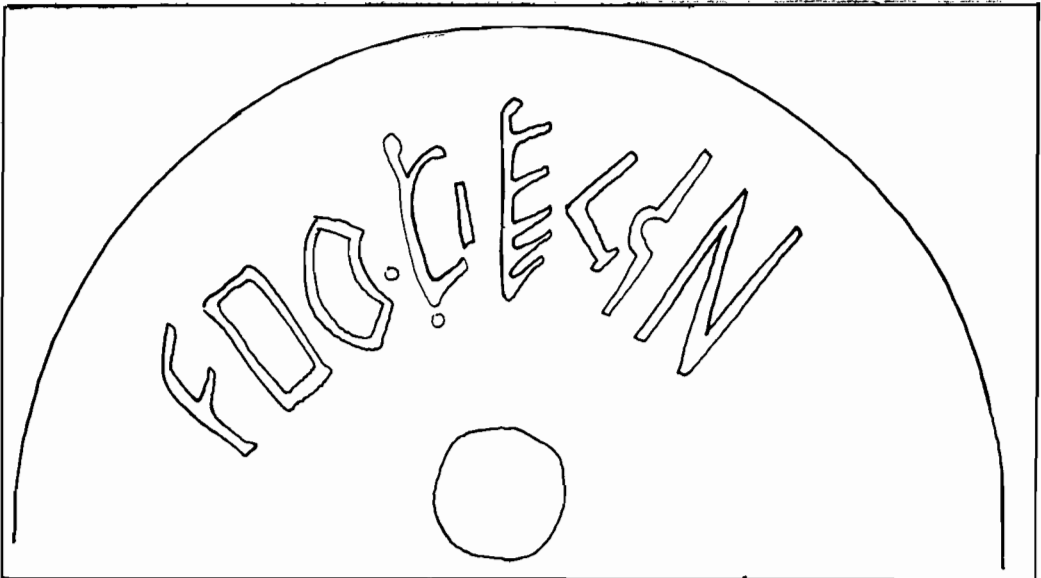
Din multitudinea pieselor care fac parte din tezaurul de la Sân Nicolau Mare nu întâmplător ne-am oprit asupra a doua piese dintre ele și anume: Cornul de aur 17 și Potirul de aur 23. Ambele piese conțin inscripții care la prima vedere s-ar părea că sunt identice, deși le despart mari spații de timp. De altfel, toate piesele din tezaur seamănă între ele, nu pentru că ar fi contemporane, seamănă între ele pentru că avem aici de-a face cu o tradiție sacră bine păstrată, avem de-a face, ca să mă exprim în limbaj contemporan, cu un stil istoric, eșalonat pe perioade de timp.

Aceste două inscripții la care ne referim sunt considerate runice atât de cercetătorul bulgar Mavrodinov, cât și de cercetătorul român Radu Florescu ultimul prezentator al tezaurului, care nu cunosc din ce motive le reproduce invers în cartea sa «Tezaur Transilvane» fig. 179-180 și fig. 210. Probabil tot așa au fost reproduse și în monografia lui Mavrodinov.

Inscripția de pe Cornul de aur 17 în forma ei concepută de Strămoși arată așa:

Iar inscripția de pe Potirul de aur 23, de pe baza lui, se poate citi numai în felul în care a fost scrisă, adică așa:

La amândouă inscripțiile observăm că grupul scriptic se subdivide în trei părți:

Urmărând de la stânga la dreapta, prima parte este formată dintr-un cuvânt compus din trei litere, a doua parte din doi arbuști și un vârf de săgeată, iar a treia parte din două litere. Partea din mijloc reprezintă datarea. Idiogramele seamănă, dar sunt diferite prin mici notații subtile.

Ne abținem să comunicăm - pentru moment - anii menționați în inscripții. Deocamdată se poate spune că inscripția de pe Cornul de aur 17 atestă o vechime mult mai mare decât inscripția atestată pe Baza potirului 23.

În ceea ce privește alfabetul în care sunt scrise inscripțiile, este alfabetul original, cel mai vechi alfabet din lume, născut din idiogramele matematice ale unei științe a celor vechi, pierdută complet în zilele noastre, alfabet care încă mai supraviețuiește în țara în care s-a născut - la plutașii de pe Bistrița și la plutașii de pe Rucăr.

În acest alfabet, după mii de ani au scris Etruscii textele de la Pyrgi, în acest alfabet este scrisă Harta de bronz de la Piacenza, în acest alfabet sunt scrise inscripțiile rupestre de la Cotul Buzăului, din acest alfabet s-a născut așa zisul alfabet grecesc, din acest alfabet s-a născut alfabetul latin. Inscripțiile rupestre din peșterile Franței, de asemenea, sunt scrise în acest alfabet. Statui Menhir ce se găsesc în China atestă că sub complicatul alfabet chinezesc se află alfabetul Strămoșului apoteozat pe Muntele *OMUL în Bucegi, muntele sacru al Daciei*.

Unul din desenele de la Nasca din Peru este de asemenea însoțit de o inscripție în exact acest alfabet.

În ceea ce privește traducerea celor două cuvinte atestate în inscripțiile de mai sus FOC și IN orice cunoscător al limbii vorbite la Dunăre și Carpați le poate recunoaște. ÎN reprezintă testamentul lăsat din generație în generație, de Strămoși, de mii și mii de ani, pe crucile mormintelor noastre. Acest IN nu are nimic comun cu interpretarea creștină. Dacă acest IN ar fi creștin atunci ce caută înscris alături de unul din desenele de la Nasca în Peru?

IN în limba română contemporană îl găsim sub forma *în*.

Consultăm Dicționarul explicativ al limbii române:

În «prepoziție, indică interiorul spațiului unde are loc o acțiune, unde se află ceva spre care are loc o mișcare; indică suprafața pe care are loc o acțiune sau spațiul dintre obiecte unde se află ceva, unde se produce o mișcare; indică timpul în care se petrece o acțiune».

Relația dintre FOC, DATARE și IN o las, pentru moment, la libera înțelegere a cititorilor.

În concluzie, Inscripțiile de pe Cornul de aur 17 și Baza Potirului 23, atestă axiomatic că Tezaurul de la Sân Nicolau Mare este strămoșesc și că atât limba cât și alfabetul în care sunt scrise sunt limba și alfabetul Strămoșilor originali de dinainte de Hristos și de războaiele romane care la altfel nu au ocupat decât o mică parte din Dacia.

În pictura rupestră din peșterile de lângă Porțile de Fier se pot vedea, cu zecile, datări în stil «arbuști», cum se află în aceste două inscripții din Tezaurul de la Sîn Nicolau Mare.

Printre inciziile rupestre de la Corbii de Piatră, Jud. Argeș, găsim cea mai veche inscripție datată și care de asemenea conține cuvântul FOC. Menționez că aceasta este cea mai veche inscripție din lume.

Fară cronologie nu se poate face istorie. Numai Sistemul Dac de Datare poate să facă lumină în jungla de ipoteze contemporane. În trecutul nostru se află viitorul nostru!

C. V.

GENS PATRICIA

«Ginta mea-i cea mai aleasă»,
«Cea mai mândră și frumoasă»...

Un răsărit de viață în Munții Transilvani,
Se-înălță peste hăuri spre vârful necuprins,
Luminile în sunet cu stânci de Cer le-au prins
Pe lespezi de milenii, cei mai frumoși titani...

Un răsărit de viață în Soare-Bărăganul
Unit etern cu Marea în supremă iubire,
O nuntă infinită, simfonică Unire...
... Si s-a născut pe glie un prinț numit Țăranul ...

Cine-a unit Pământul cu Infinitul Cer
Pentru un soi de oameni, izvoare de Eroii?
Cine-a clădit pe culme cuibul de Vulturi Noi?
Marele Get ? Rex Cotis sau Dromichete-Ler? ...

Din urmele săpate adânc în piatra vie;
Răsare Burebista, Getul nemuritor,
El a zidit cetatea Sarmis, biruitor
Cu graiul o columnă de-înaltă poezie ...

În codrii, munți și mare, pe vârfuri *Daco-Gheea*,
O văd Stea fără moarte ... Lumini ... lumini de vis,
De dincolo de mituri, pe unde s-a fost scris,
A coborât în lume *Zamolxiana Feea*

Si a grăit Zeuța: - «Tot Cerul mă alintă»
«În Căile Lactee, în Bărăganul-Soare»
«Și-n Pontica de leagăn ... Eu sunt nemuritoare»
«Prin Traco-Geți și Roma... Eu sunt Divina Gintă!» ...

George Acsinteanu

ABSENȚA ORDALIILOR ÎN VECHIUL DREPT ROMÂNESC, O PROBA MATERIALĂ A CONTINUITĂȚII POPORULUI NOSTRU

Traian Dumitrescu

Un lucru cert este că civilizația geto-dacă a avut un fond străvechi, tracic, transmis din generație în generație, care a dăinuit în toată epoca geto-dacă, daco-romană și a continuat în cea românească. Prin studii temeinice și serioase, s-a ajuns la concluzia că la noi există o moștenire culturală, etică, juridică, socială, etnică și biologică a lumii traco-geto-dace.

Iordanes, istoric care a trăit în secolul VI e.n., vorbind despre înclinarea lor (a Goților, respectiv Geților) de a-l asculta în toate și că ei sunt din fire deștepți, i-a instruit în aproape toate ramurile filosofiei, căci era un maestru priceput în aceste domenii. *El i-a învățat etica*, dezvățându-i de obiceiurile lor barbare, i-a instruit în știința fizicii, făcându-i să trăiască conform legilor naturii, transcriind aceste legi; ele se păstrează până astăzi, sub numele de «helagines»; i-a învățat logica, făcându-i superiori celorlalte popoare, în privința minții; dându-le un exemplu practic, *i-a îndrumat să petreacă viața în fapte bune*, demonstrându-le teoria celor 12

semne ale zodiacului, le-a arătat mer-sul planetelor și toate secretele astronomice, și cum crește și scade orbita lunii și cu cât globul de foc al soarelui întrece măsura globului pământesc, și le-a spus sub ce nume și sub ce semn cele trei sute și patruzeci și șase de stele trec în drumul lor cel repede de la răsărit până la apus spre a se apropia sau depărta de polul ceresc.

Vezi cu plăcere cum niște oameni prea viteji se îndeletnicesc cu doctrinele filosofice când mai aveau puținel timp liber după lupte. Putem vedea pe unul cercetând poziția cerului, pe altul însușirile ierburilor și ale fructelor, pe acesta studiind descreșterea și creșterea lunii, pe celălalt observând eclipsele soarelui și cum prin rotația cerului (astrele), care se grăbesc să atingă regiunea orientală, sunt duse înapoi spre regiunea occidentală, odihnindu-se după o regulă prestabilă.

Din textul istoricului got, care își revendică glorioasa istorie a Geto-Dacilor pe seama strămoșilor săi, istorie pe care Iordanes desigur o găsea scrisă în operele unor istorici ce

n-au mai ajuns până la noi, se cuvine să se rețină preocuparea cel puțin a unui grup de oameni, cum erau preoții și poate și nobilii, privind ideile filosofice.

De asemenea trebuie să se rețină ideea că la Geto-Daci au existat preocupări speciale de etică, politică, logică și filozofie a naturii, ce aveau ca bază unele observații științifice.

Înțelepciunea poporului Traco-Geto-Dac a mai fost semnalată și evidențiată în mod deosebit de marii filosofi ai antichității: Aristotel, Apuleu, Ateneu, Porfir, Galien, Platon și Xenofon. Oriente consideră că *Geții se situează printre popoarele cele mai înțelepte*, iar Iordanes spune: «Ei au fost întotdeauna superiori tuturor barbarilor și aproape egali Grecilor», iar Valeriu Maxime făcea o astfel de afirmație: «E adevărat faptul că poporul Tracilor aspiră la calificativul poporului înțelept».

Marele poet al antichității Homer, care era și cunoscător al lumii trace, spune: în afară de bravură și bărbăție manifestată în luptă, *Tracii posedau și elementele de bază ale unei educații morale, manifestată pregnant în umanitatea și grija față de cei străini, bolnavi sau răniți căzuți pe pământul lor.*

Mulți dintre autorii antici semnalează de asemenea o oarecare preocupare a Traco-Geto-Dacilor pentru problemele dreptului.

Traco-Geto-Daci au transmis poporului român calitățile etice și psihice, ca: *raționalismul, realismul, echilibrul, patriotismul, cultul tradițiilor, gândirea pentru valorile uni-*

versale, umanismul, toleranța, înțelepciunea, caracterul popular, munca asiduă și spiritul inventiv.

Scriitorii antici ca: Flavius Iosif, Horațiu, Criton, Clement din Alexandria, Strabon, Jamblique și Iordanes, ne spun că Geto-Dacii cultivau valorile și regulile morale, *stabileau norme de drept și aveau concepții proprii juridice și politice.*

Profesorul de drept Alexandru Herlea, de la Academia de Inalte Studii Comerciale și Industriale Cluj-Brașov, în revista «Recherches sur l'histoire des institutions et du droit», III, București, 1979, pag. 97, în articolul: *L'absence de l'ordalie dans l'ancien droit roumain, spune:* «Tradițiile juridice române, perpetuate pe teritoriul țării noastre, confirmă absența acestor instituțiuni de drept procedural, adică a ordaliilor. Noi n-am moștenit sau împrumutat instituțiuni de această natură. Și acest lucru s-a datorat faptului că viața noastră juridică a fost fondată pe raționalismul unui sistem juridic din care ordaliile erau absente».

Era firesc și normal să nu accepte strămoșii noștri acest sistem barbar în stabilirea probelor materiale în materie de drept, căci la noi s-a manifestat întotdeauna în toate timpurile și împrejurările un profund umanism în concepția noastră de stat și în sufletul fiecărui individ.

Dreptul valah «jus valachicum» s-a născut din regulile de drept practicate de poporul traco-geto-dac, care reguli s-au transmis populației daco-romane și în final poporului român. Și în dreptul roman care a fost introdus în Dacia și s-a aplicat populației orașelor între 106-271 e.n.

nu s-au cunoscut ordaliile.

Ordaliile în sine fac parte din domeniul absurdului, care constituie o trăsătură caracteristică a epocii obscurantismului judiciar. Dreptul nostru popular, născut dintr-o gândire profund umanistă, nu a acceptat această probă nici atunci când în Transilvania aceste «ordalii» au fost introduse de regii unguri, aplicându-se numai populației maghiare și săsești. Practica ordaliilor în instituțiile noastre penale sunt străine de structura vieții române, căci aveau un caracter barbar și absurd, ori structura noastră sufletească a fost profund umanistă și s-a bazat pe raționalism, necorespunzând fizionomiei morale a unei populații moștenitoare a patrimoniului juridic autohton traco-geto-dac.

Statul feudal maghiar va începe să introducă în Transilvania cucerită prin lupte grele, bucată cu bucată, abia în sec. al XII-lea, ordaliile, cărora populația valahă le-a opus o mare rezistență. *Dacă Valahii (Români) ar fi ocupat teritoriul ulterior cuceririi Transilvaniei de către*

Unguri, ar fi fost supuși influenței pretinse anterioare, cu instituții juridice consolidate și desigur că și-ar fi însușit aceste instituții, ci cum noi eram de milenii (5 milenii) pe aceste meleaguri, sigur că le-am respins, căci erau străine umanismului și raționalismului nostru.

Procedura judiciară valahă era autonomă. Organele de aplicare a justiției erau: Cnezii, Comiții și Voevozii, care judecau după vechiul obicei valah «jus valachicum». Ei procedau la administrarea probelor, judecau, pronunțau pedepse și le aplicau.

Demn de reținut este faptul că sistemul probelor în procedura valahă nu a cunoscut niciodată forme primitive, barbare și crude ca acelea ce se aplicau de feudalitatea regală ca proba cu *fierul ars* și *duelul judiciar*.

În concluzie, pe drept cuvânt, se poate spune că și aplicarea dreptului valah «Jus valachicum» la populația românească din Transilvania, constituie o probă evidentă și de necontestat a continuității noastre în această provincie.

T. D.

Redacția mulțumește colaboratorilor pentru prețioasele materiale trimise și recomandă ca articolele să fie clare, concise, cu material ilustrativ. Fiecare autor își asumă responsabilitatea ipotezelor enunțate și a exactității datelor.

ȚURA - CUVÂNT STRĂVECHI

Vasile Bologa

«Când se va scrie o istorie a culturii populare românești pe baza descoperirilor și metodelor etnologiei și paleontologiei moderne, vom vedea cât de adânci sunt rădăcinile ariei noastre spirituale».

Mircea Eliade (1956)

În cântecele populare și în special în strigăturile din Maramureș și Oaș este des întâlnit cuvântul *tură*. Acesta, în asociații ca: țură măi!, țură, țură și țurai măi! are o funcție imperativă, de comandă, adresată muzicanților pentru a începe să cânte, pentru joc. Cuvântul *țură* este precedat întotdeauna de o țipurătură (strigăt gutural specific) prelungă, cu ton ridicat, ce imită cântecul păsării.

Căutând să descifrăm semnificația și originea acestui cuvânt am pornit de la premisa că unele cuvinte din refrenele cântecelor populare românești și anume cele care și-au pierdut, în prezent, funcția de apelativ, adică sensul concret, reprezintă elemente lingvistice fosilizate (păstrate ca atare în forma lor originală, sau foarte puțin transformate), fapt pentru care am căutat cuvinte asemănătoare lingvistic și cu o semnificație semantică potrivită.

Astfel, am întâlnit în limba albaneză termenul *dzura* (*xhurá* cu noua ortografie) având înțelesul de : fluier ciobănesc, caval, foarte apropiat lingvistic de *țura*. Faptul că între românescul *țură* și albanezul *dzura* există o relație lingvistică, care își are originea într-un substrat străvechi comun, este evidențiat de un alt cuvânt românesc, cu circulație dialectală în Oltenia și Maramureș *țurloi*, care are înțelesul de: fluierul piciorului, tub sonor de cimpoi, țevă prin care curge apa (din izvor, cișmea), țurțur de gheață.

Cunoscând asemănarea cuvintelor menționate am continuat căutarea și în alte limbi, mai vechi, ajungând în final la concluzia că la originea tuturor cuvintelor asemănătoare stă un etimon indo-european de forma *surmi* = țevă (pentru curgerea apei).

Din acest etimon, au derivat apoi două grupe de cuvinte prin:

- analogie cu forma fluierului și
- analogie cu sunetul fluierului, sau sunete asemănătoare.

Schematic cele două grupe de cuvinte sunt formate din următorii termeni:

Etimonul indo-european
surmi = țeavă (fluier)

Analogie cu forma fluierului

- *limba greacă veche*: surigx, surriga = stuf, trestie, fluier, nai, țeavă, organul de cântat la păsări.
- *limba latină*: surra = pulpa piciorului, fluier; surcellus, surculus; vlăstar, mlădiță, ramură; syringa (la bot.) = siringă (lemnul golit de măduva sa a servit la confecționarea primelor siringi).
- *limba albaneză*: dzura = fluier ciobănesc, caval; curle, surne, zurle, zurna = surlă; dzuvel = ramură, creangă.
- *limba lituaniană*: surma = tilincă, fluier, caval.
- *limba bască*: sur (sudur) = nas

*Analogie cu sunetul fluierului
sau sunete asemănătoare*

- *limba afgană*: šur, šer, šir, ševur = zgomotul apei care curge, sau a vântului, fâlfâit, piuit, chițcăit; šuredal = șurligaie, ciurligaie, surliță, vânturariță (pasăre mică)
- *limba latină*: currere = a curge; sussurare = a susura; sorbire = a sorbi
- *limba albaneză*: curke = izvor; curril, çurg = izvor puternic, izbuc (Transilvania și Maramureș ciuroi sau ciurgău); șurgon = a curge țâșnind; cyrle = melodie cântată la fluier; çurlikon = a ciripi; surb = a sorbi; shushurim = susur, murmur, clipocit; dzurit = a se scurge; zhur = pietriș, prundiș, bani (care zuruie).
- *limba germană*: surren = a zbârâi, a bâzâi, a zumzâi.
- *limba lituaniană*: ciurlys = lăstun; čiurlinti = a șuiera, a susura, a murmura.

- *limba română*: țură; țurloi; țurțur; țurcă (joc cu un bețișor); surlă; surcea.
- *limba franceză*: surgeon = lăstar, drajon.
- *limba letonă*: čurkste = lăstun; čiurlinti = a șuiera, a susura, a murmura.
- *limba letonă*: čurkste = lăstun; čurkstet = a șuiera, a susura.
- *limba română*: a curge; ciuroi, ciurgău (dial) = izvor puternic, izbbuc; șuvoi, șiroi = apă care curge cu viteză; țurțulean (dial. aromân) ciocârlie; ciurligaie, șurligaie = surlită, vânturariță (pasăre mică) șuiera; susura; sorbi; zurui;
- *limba franceză*: source = izvor; surgir = a se ridica, a țâșni, a izvorî.

Unele dintre cuvintele menționate ar putea fi bănuite că au origine onomatopeică, posibilitate generată doar de aparențe, deoarece onomatopeele, formate pe seama aceluiaș, sunet, diferă de la o limbă la alta.

În sprijinul etimologiei propuse vine și mențiunea făcută de etnologul englez James George Frazer (1854-1941), care, referindu-se la unele practici ale magiei populare simpatetice, arată că exista obiceiul ritual de a se «face un fluier dintr-o tibie de om» și a se «cânta din ea». Această mențiune este revelatoare, prin ea însăși, pentru originea termenului dialectal românesc *țurloi* (fluierul piciorului).

Păstrarea cuvântului *țură* (provenit dintr-un etimon indo-european străvechi însemnând fluier) în strigăturile din Maramureș și Oaș, regiuni folclorice cu importante tradiții pastorale, poate atesta rolul inițial de invocație al acestui cuvânt, în cântecele străvechi, care se cântau la ritualurile bahice, având în vedere că naiul, instrumentul muzical de Pan (în mitologia greacă și romană protector al turmelor și păstorilor) se numea în greaca veche *surigx* (sau *surriga* la acuzativ), constituind un argument de continuitate etnoculturală pentru poporul nostru.

V. B.

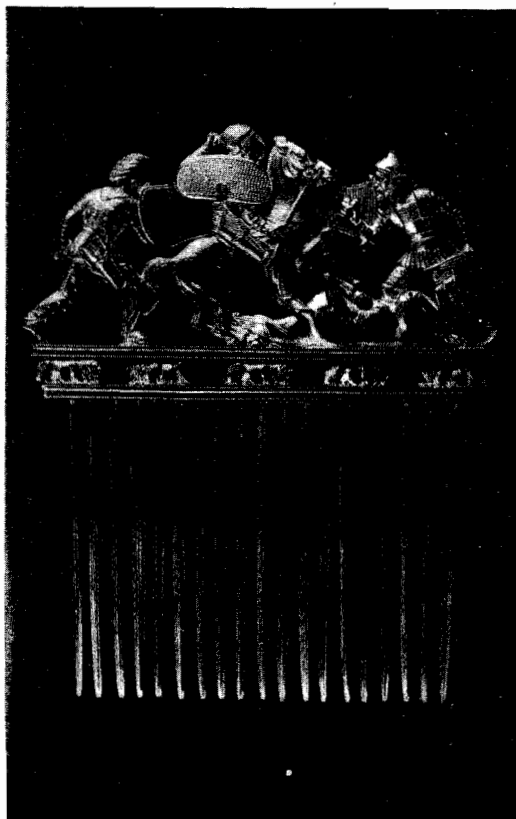
ÎN LEGĂTURĂ CU PIEPTENELE DE AUR DIN TUMULUL DE LA SOLOHA

Virgiliu Oghină

În articolul din Revista Muzeului Ermitaj de A. P. Maņevici, reprodus de revista *Noi Tracii* din februarie 1981, se vorbește despre obiectele vechi din aur găsite în tumurile de la nordul Mării Negre și în special despre pieptenele de aur găsit în tumulul de la Soloha. Găsit alături de capul suveranului, pieptenele este împodobit cu o compoziție sculptată, plină de mișcare și executată cu multă măiestrie.

În articolul amintit citim: «Compoziția reprezintă o scenă de luptă între doi călăreți: în centru un luptător pe cal, întovărășit de un luptător pe jos, atacă un adversar, al cărui cal rănit e întins pe pământ, la picioarele stăpânului, care încearcă să respingă atacul cu sabia în mână și apărându-se cu scutul. Friza leilor are un caracter pur ornamental, ca să atenuze contrastul creat de trecerea de la liniile monotone ale dinților pieptenului la dinamismul scenei de bătălie».

În această sculptură sunt de remarcat costumele, armurile și trăsăturile caracteristice ale luptătorilor. Armele principale ale rășboinicilor sunt: arcurile cu săgeți, scutul de forme diferite. Luptătorul călare are lance, iar cel ce și-a pierdut calul are scut și sabie. A. P. Maņevici spune

că luptătorul călare poartă cască corintică, iar cel ce și-a pierdut calul poartă scut tracic și cască macedoneană.

Atenția noastră a fost atrasă de casca, de gravura în formă de cârcei de viță de vie de pe teaca săbiei luptătorului care și-a pierdut calul și de friza de lei cu gura căscată, care-și

arată colții unul altuia. Casca acestui personaj este întru totul asemănătoare cu coifurile ce se află între trofeele dacice de pe soclul Columnei lui Traian. Elementul de ornamentație în formă de cârcei de viță de vie se afla și pe vase ceramice dacice preistorice, pe teaca sabiei trofeului de pe monumentul de la Adamclisi și pe acelea ale luptătorilor numiți greșit de Tocilescu «romani», reprezentați pe metopele 20, 28, 38, 43 etc., pe scuturi și coifuri aflătoare printre trofeele dacice sculptate pe soclul Columnei lui Traian. Acest element face parte incontestabil din arta veche dacică. Găsindu-se și pe pieptenele de aur de la Ermitaj, el confirmă părerea că luptătorul care și-a pierdut calul este de origine tracă, iar noi precizăm că el are toate caracteristicile unui luptător geto-dac.

În sprijinul acestei păreri vine și asemănarea izbitoare a scenei de luptă de pe pieptenele de aur cu cele de pe metopele monumentului de la Adamclisi, unde luptătorul dac se luptă de unul singur împotriva a 2-4 adversari.

În ceea ce privește friza leilor nu suntem de părerea că ar avea un caracter pur ornamental. Perechile de lei cu gura căscată, care-și arată colții unul altuia, este o reprezentare simbolică heraldică, care s-ar putea tălmăci astfel: regele animalelor, leul, este hotărât să-și apere libertatea cu dinții, împotriva oricui, chiar și împotriva unuia deopotrivă cu sine.

Perechea de lei ce se sfidează arătându-și colții de pe pieptenele de aur este reprezentată și pe sigiliul (pecetea) Daciei descrisă în *Letopi-*

sețul Țării Moldovei de la zidirea lumii până la anul 1601 de M. Costin, astfel: «doi lei cu gurile căscate unul spre altul și deasupra lor era coroană». De asemenea, și pe cornișa monumentului de la Adamclisi se văd lei cu gura căscată, orientați cu capul unul spre altul.

Pieptenele de aur de la muzeul Ermitaj, vasul dacic preistoric de ceramică, pecetea Daciei și tezaurul de la Pietroasa având elemente comune cu sculpturile monumentului de la Adamclisi, se poate conchide că toate aceste opere de artă aparțin aceleiași culturi dacice antice.

DOCHIA

Al. Chiriac

Dochie, fată Dochie,
Prin munți rotești ochii!!
Fată de-mpărat,
De săbii tăiat
Și de cap scurtat.
Unde ți-s oștenii,
Unde ți-s curtenii?
Strigătul tău geme,
Geme prin poiene,
Chemi și strigi bărbații,
Iți pieriră frații,
Oastea-i sugrumată
Și înjunghiată,
Pe creste sfărmată,
Oriunde ajungi
Vezi ologi și ciungi!
Du-te mai departe
De stâncile sparte
Și nădejdi deșarte!

Dochia mai fuge,
Fuge căutând,
Caută fugind.
Iarna o ajunge,
Gerul glezna-i frânge;
Dochia nu se lasă,
De ger nici că-i pasă,
Și-n pădurea deasă
Caută oșteni,
Caută curteni.

Din corn dă să sune,
Văpăi pe cătune,
Vatra să-și răzbune,
Țara-njunghiată,
Ghimpii-n beregată,
Trupul sfărâmat,
Capul retezat,
La Roma purtat,
Pe trepte spurcat,
În apă-aruncat.

Depart, departe,
De stâncile sparte
Dochia ajungea,
Flăcăi aduna,
Vrancea o scula
Și o pregătea
De lupta cea grea;
Și iar se ducea
Și mai căuta.

Dochie, fată Dochie,
Nu-ți mai roti ochii!
Genune-i pe grui,
N-ai flăcăi destul
Geaba plaiu-l sui,
Geaba ciuții chemi,
Pe străini blestemi,
Mulți câtu-i-e iarba,
Tari câtu-i-e piatra.
Dochia nu stătea,
Vântul o zgâria,

Iarna se-năsprea,
Mijlocu-i strângea,
Inima-i curma
Ca un brâu de nea.
Da ea tot urca,
Întrema, striga,
Bărbați și flăcăi,
Puișori de zmei,
Brâul cu ciumppei!

Și cum tot fugea
Jnepeni anina
Și pe jos cădea
Și se vătăma...
Neaua o prindea
Și o legăna.
Dochia se ridică
Din neaua adâncă
Și urcă mereu,
Mai sus către Zeu.

Vrea să-l întâlnească
Oștile să-i crească,
De pe toată țara
Să scoată ocară,
De la Răsărit,
Până-n Asfințit.
Da vântul se zbate,
Straiele-i răzbate,
Gerul pieptu-i strânge,
Răsuflarea-i frânge
Și cu dinți de ace
Pletele-i desface.

Dochie, Dochie, fată,
Zeul nu s-arată;
Degeaba mai sui
Calea Soarelui.
Da ea tot urca,
Nu se speria,
Măgura chema...
Prin jepi se-ncurca,
Neaua se-ntindea
Și iar o prindea.

Da ce mai vedea?
Parcă într-un vis,
În ochi neînchis
Pe Romani vedea
Cum o ajungea
Bungete mușcând,
Muguri sugușând,
Focuri scăpărând.

De cum viscolea
Dochia adormea
Și se încălzea
Pe un pat de nea
Și pe zei ruga
Pe dușmani să-ngroape,
Din ghiare s-o scape
Să nu vină-aproape;
Iară de-o veni,
Se mai jelui
S-o facă o stâncă,
O stâncă adâncă,
Să rămână-așa
Pe moșia sa.

Zei o vedea
Cum se mai zbătea,
Zeu de Soare Sfânt,
Zeul din pământ;
Și cum se uitară
Boare adiară
Iarna grea să treacă,
Viscolul să tacă
Și pe neaua albă
Să facă o salbă,
De fragi roșii toată,
Din cer semănată.

De cum ea stătea
Mireasă pe nea,
Vede printre gene,
Vede prin poiene,
Tot sângele ei
Semănat de zei:
Și cum prind să cadă,
Lamură-n zăpadă,

Fragii roși de-a gata,
Pe neaua curată
Albă, albă toată.
Și cum se-mpletește,
Și cum strălucește
Fir din fragii ei
Presărați de zei,
C-un fir alb de nea
Numai pentru ea.

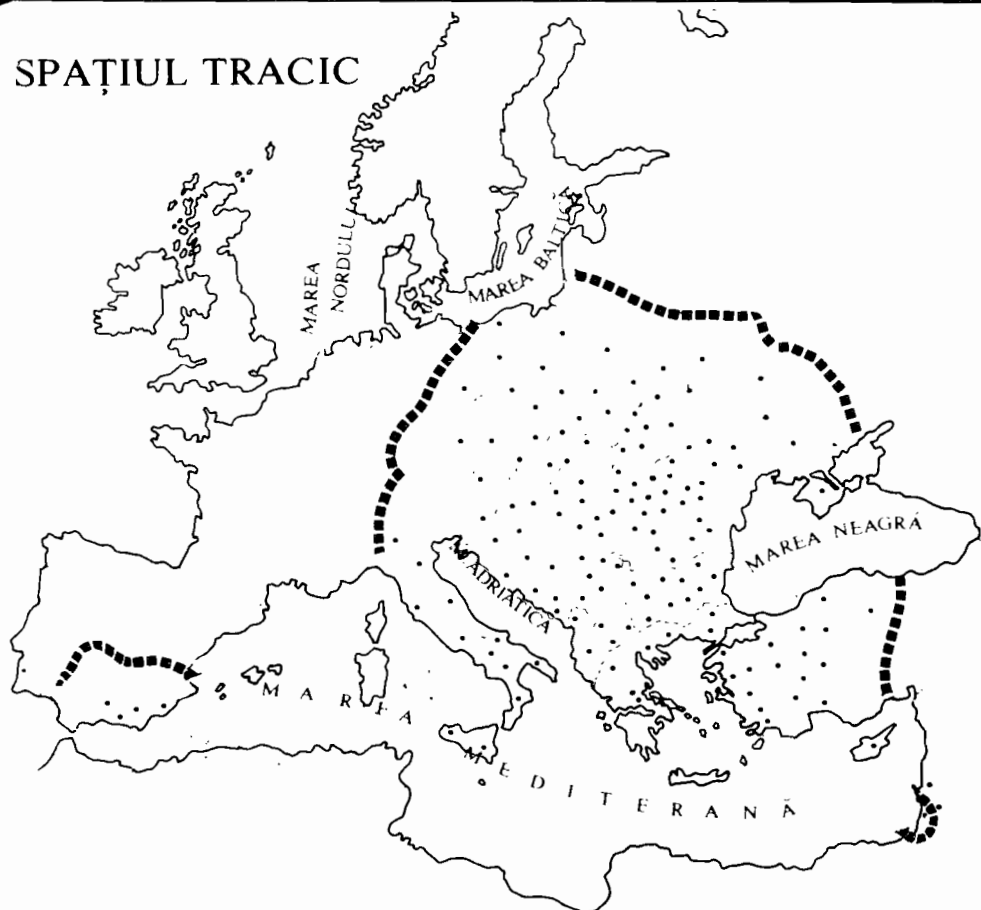
Iată, mări, vine,
Primăvara vine:
Dochia ca de stâncă
Ochi-și poartă încă,
Pe moșie roată,
Peste țara toată;
Și de drag că-i iară,
Mândră primăvară
Ia și împletește
Și le răsucește,
Două fire-ntinde,
La sân și le prinde,
Firul tors din fragi,
Fragii cei mai dragi,
Ș-un fir alb de nea,
După iarna grea,
Minune de zei
Din sângele ei.

Dochie, fată Dochie!
Ia rotește-ți ochii:
Berzele-au trecut,
Ai tăi nu-s de mult,
Alții s-au născut ...
Da-s tot pruncii tăi,
Puișori de zmei
Brăul cu ciumpei!

.....
Fetele mai poartă,
La tot anul poartă
Și la sân își pun
Firul cel străbun.

Al. C.

SPAȚIUL TRACIC

Tracii sunt neamul cel mai numeros și mai răspândit din lume, după cel al Indienilor (Herodot)

CUPRINSUL

Cornelia Velcescu, <i>Inscripțiile atestate pe cornul de aur 17 și potirul 23</i>	1
George Acsinteanu, <i>Gens Patricia</i>	5
Traian Dumitrescu, <i>Absența ordaliilor în vechiul drept românesc</i>	6
Vasile Bologa, <i>Țura - cuvânt străvechi</i>	9
Virgiliu Oghină, <i>Despre pieptenele de aur din tumulul de la Soloha</i>	12
Al. Chiriac, <i>Dochia</i>	13

NOI TRACII

Redactia: Via Larga 11, Milano

Direttore responsabile: Sabino d'Acunto

Direz. Foro Traiano 1/A Roma - Reg. Trib. Roma n. 17282 del 31.5.78

Rivista mensile - Spedizione in abbonamento postale gruppo terzo (70%)